

ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА ЯК СУБ'ЄКТ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

Орислава Графська
д.екон.наук, доцент

*Львівський державний університет фізичної
культури імені Івана Боберського (Україна)*

В умовах сьогодення територіальні громади відіграють важливу роль, їх значущість для економіки України розпочалася з процесу децентралізації та реформування засад місцевого самоврядування, що відбувся в державі, створилися нові можливості для ефективного управління потенціалом громад задля зміцнення їх спроможності, було створено підґрунтя для запуску механізмів локального економічного розвитку на противагу механізмам традиційної патерналістської моделі.

Патерналізм — це термін, який використовується для опису системи політичних та соціальних взаємин між людьми, де одні займають позицію старших авторитетних опікунів, а інші — позицію опікуваних. Сам по собі термін «Патерналізм», має латинське походження «paternus», що буквально можна перекласти як: батьківський, іншими словами це така система взаємовідносин, при якій, право прийняття важливих рішень для забезпечення загального блага делегується більш авторитетним, старшим та досвідченим людям[1]

Проводячи дослідження територіальної громади, можемо сказати, що в дослідженні вона є об'єктом і суб'єктом одночасно, для функціонування туристичної сфери, оскільки, з одного боку, будь-яка туристична діяльність має територіальну прив'язку (саме в межах території громади відбувається забезпечення розміщення туристів, закладів громадського харчування, туристичних дестинацій тощо), з другого – саме громада сприяє або не сприяє розвитку цього виду діяльності шляхом створення безпечного та комфортного середовища для перебування туристів, сприятливого підприємницького клімату для функціонування суб'єктів туристичного бізнесу .

В Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні», термін «територіальна громада» трактується як сукупність жителів, об'єднаних постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр [2].

Вивченням питання розвитку територіальних громад, займалося і займається багато відомих, як вітчизняних так і зарубіжних вчених, але всі вони схиляються до думки, що територіальні громади можуть бути цікавими для туристів з огляду на особливі традиції чи культурні, креативні, чи інші властивості, якими володіють мешканці громади, тоді як інші громади – це просто місця територіальної локалізації пам'яток, природних ресурсів (річка, морське узбережжя, гори), цікавих для туристів. Ще інші громади можуть долучитися до функціонування туристичної сфери через постачання виробленої продукції для закладів харчування, сувенірів, постачання робочої сили для туристичних дестинацій та інше. Ще один з напрямів залучення громад до розвитку туристичної сфери є те, що певний потенціал лежать за межами продукування пропозиції і полягає у формуванні попиту на туристичні продукти мешканцями таких громад.

Вважається, що наявності в громади джерел наповнення бюджету, інфраструктурних і кадрових ресурсів, достатніх для вирішення її питань місцевого значення, передбачених законодавством, в інтересах жителів громади. Разом з людським потенціалом вагому роль у забезпеченні спроможності громади відіграють науково-технічна інфраструктура, природні, організаційні та інституційні ресурси, розвиненість економічного потенціалу громади. Основною метою є розширення можливості оцінювати вибір політики та способи реалізації варіантів розвитку на основі розуміння екологічних потенціалів і меж. Водночас акцент робиться на спроможності територіальної громади досягати позитивних змін у зростанні якості життя, посиленні соціальної мобільності, покращенні умов життєдіяльності та навколишнього середовища на основі ефективного використання наявного потенціалу.

Відзначимо, що результативність розвитку територіальної громади визначається саме злагодженістю взаємодії між усіма стейкхолдерами та розвиненістю мереж такої взаємодії в громаді. Здійснене дослідження сутності розвитку територіальної громади дозволяє виокремити такі сфери розвитку: соціальна, економічна, політична, ресурсно-екологічна, інституційна. У розрізі цих сфер означено напрями розвитку територіальної громади представимо в табл. 1.

Таблиця 1

Роль туристичної сфери в розвитку територіальної громади

Сфери	Роль в розвитку територіальної громади	Внесок туристичної сфери в розвиток територіальної громади
Соціальна	Людиноцентричний розвиток Соціальна справедливість	Підвищення якості життя Зростання свідомості мешканців і гордості за громаду
Економічна	Доходи від місцевого виробництва	Зростання доходів місцевих бюджетів від туристично рекреаційної діяльності
Культурна	Формальна та неформальна освіта Місцеві традиції Збереження культури	Виховання толерантного ставлення до інших культур Сприяння культурному обміну Розвиток місцевої культури та ремесел
Ресурсно-екологічна	Управління природними ресурсами Екологічна відповідальність Збереження природних ресурсів	Виявлення потенційних джерел забруднення території
Інституційна	Інклюзивність Відповідність цілей розвитку запитам і потребам громади	Зростання включеності населення громади в процеси економічного розвитку Зростання спроможності громади, віра у власні сили Територіальна громада набуває значимості з погляду зовнішнього споживача

Отже, аналізуючи наведене, можна зробити висновок, що кожна територіальна громада є унікальною і має свій потенціал який необхідно постійно розвивати. Розвиток туристичної сфери на території територіальної громади є перспективний, тому потрібно акумулювати всі зусилля мешканцям територіальних громад для залучення інвестора, як внутрішнього так і зовнішнього, з метою реконструкції та відновлення історико-культурних цінностей громади, та подальшого розвитку її територій, з метою популяризації серед інших громад.

Список використаних джерел

1. Патерналізм. URL: <https://termin.in.ua/paternalizm/>
2. Економічна ефективність, соціальна справедливість: пріоритети розвитку України на етапі подолання кризи : колект. моногр. / НАН України, Секція суспільних і гуманітарних наук. Київ, 2019.